

Το Αιγαίο Κοιτίδα της Παγκόσμιας Ελαιοκομίας

Γ. Κωστελένος, M.Sc., Γεωπόνος, Φυτωριούχος

Με ελάχιστες εξαιρέσεις επαναλαμβάνεται στερεότυπα στην παγκόσμια βιβλιογραφία η θεωρία ότι η ελιά εξημερώθηκε στη Μέση Ανατολή. Όμως από την ανακάλυψη του προμινωικού αυτόριζου ελαιόδενδρου στη Νάξο πριν από περίπου 20 χρόνια, ποικιλίας «Θρουμπολιά Αιγαίου», προκύπτει πέραν κάθε αμφιβολίας ότι η ήμερη ελιά καλλιεργείτο από αρχαιοτάτων χρόνων στο Αιγαίο και τις γύρο από αυτό ακτές.

Με αφορμή το δένδρο της Νάξου έγινε για μία βαθύτερη διερεύνηση του τόπου καταγωγής και εξημέρωσης της ελιάς, η οποία οδήγησε στη διατύπωση μίας νέας πρότασης-θεωρίας ότι η ήμερη ελιά ξεκίνησε να καλλιεργείται στον Αιγαιακό χώρο. Η ισχυρότατη ένδειξη αν όχι απόδειξη της πρότασης αυτής στηρίζεται σε δύο στοιχεία:

1. **Ότι πριν από περίπου 6.000 χρόνια δεν υπήρχαν εξημερωμένες ελιές στη Μέση Ανατολή.** Και επειδή στη Μέση Ανατολή δεν υπάρχουν μεγάλα ελαιόδενδρα αντίστοιχα της ελιάς της Νάξου αλλά πυρήνες καρπών ελιάς από αρχαιολογικές ανασκαφές η αποδεικτική έρευνα βασίσθηκε στους αρχαίους πυρήνες της Μέσης Ανατολής.
2. **Ότι πριν από περίπου 6.000 χρόνια υπήρχαν και καλλιεργούντο εξημερωμένες ελιές στο Αιγαίο.** Και επειδή στο Αιγαίο δεν έχουν βρεθεί πολλοί αρχαίοι πυρήνες ελιάς αντίστοιχης ηλικίας των πυρήνων της Μέσης Ανατολής η αποδεικτική έρευνα βασίσθηκε στην ηλικία-χρονολόγηση του δένδρου της Νάξου.

Για την μελέτη των πυρήνων ελιάς της Μέσης Ανατολής και όχι μόνο αυτής, αναπτύχθηκε νέα μεθοδολογία διάκρισης των πυρήνων ελιάς σε άγριους – ημιάγριους και εξημερωμένους και για τη χρονολόγηση του προμινωικού δένδρου της Νάξου αναπτύχθηκε νέος αλγόριθμος χρονολόγησης των ελαιοδένδρων, που λαμβάνει υπόψη του εκτός από τις διαστάσεις των ελαιοδένδρων και κλιματικούς παράγοντες όπως οι θερμοκρασίες και οι βροχοπτώσεις των περιοχών που βρίσκονται τα δένδρα.

Ο συνδυασμός των δύο αυτών μεθόδων, α) της διάκρισης των πυρήνων και β) της χρονολόγησης των ελαιοδένδρων οδηγεί στο ακλόνητο συμπέρασμα ότι ο Αιγαιακός χώρος είναι ο τόπος που πρωτοκαλλιεργήθηκαν εξημερωμένες ελιές και όχι η Μέση Ανατολή, γεγονός που ανατρέπει εκ βάθρων την ιστορία της ελαιοκαλλιέργειας.